

MATERIAŁY
X MIĘDZYNARODOWEJ
NAUKOWI-PRAKTYCZNEJ KONFERENCJI

«KLUCZOWE ASPEKTY
NAUKOWEJ DZIAŁALNOŚCI -
2014»

07 - 15 stycznia 2014 roku

Volume 14
Psychologia i socjologia

Przemysław
Nauka i studia
2014

Wydawca: Sp. z o.o. «Nauka i studia»

Redaktor naczelna: Prof. dr hab. Sławomir Górniak.

Zespół redakcyjny: dr hab. Jerzy Ciborowski (redaktor prowadzący), mgr inż. Piotr Jędrzejczyk, mgr inż. Zofia Przybylski, mgr inż. Dorota Michałowska, mgr inż. Elżbieta Zawadzki, Andrzej Smoluk, Mieczysław Luty, mgr inż. Andrzej Leśniak, Katarzyna Szuszkiewicz.

Redakcja techniczna: Irena Olszewska, Grażyna Klamut.

Dział sprzedaży: Zbigniew Targalski

Adres wydawcy i redakcji:

37-700 Przemyśl, ul. Łukasieńskiego 7

tel (0-16) 678 33 19

e-mail: praha@rusnauka.com

Druk i oprawa:

Sp. z o.o. «Nauka i studia»

Cena 54,90 zł (w tym VAT 22%)

Materiały X Międzynarodowej naukowo-praktycznej konferencji «Kluczowe aspekty naukowej działalności - 2014» Volume 14.
Psychologia i socjologia. : Przemyśl. Nauka i studia - 64 str.

W zbiorze ztrzymają się materiały X Międzynarodowej naukowo-praktycznej konferencji «Kluczowe aspekty naukowej działalności - 2014». 07 - 15 stycznia 2014 roku po sekcjach: Psychologia i socjologia.

Wszelkie prawa zastrzeżone.

Żadna część ani całość tej publikacji nie może być bez zgody

Wydawcy – Wydawnictwa Sp. z o.o. «Nauka i studia» – reprodukowana,

Użyta do innej publikacji.

ISBN 978-966-8736-05-6

© Kolektyw autorów, 2014

© Nauka i studia, 2014

PSYCHOLOGIA ROZWOJU

К.психол. н. Тимофієва М.П.

Буковинський державний медичний університет, Україна

РОЗВИТОК ОСОБИСТІСНОЇ РЕФЛЕКСІЇ СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ

Особистісно-смилова зумовленість стає центральним при розумінні механізму рефлексії, а саме як переосмислення і перебудова суб'єктом своєї свідомості, діяльності, спілкування тощо. Водночас, проблема розвитку професійних рефлексивних компонентів лікаря залишається недостатньо дослідженою. Вивчення структури рефлексії, динаміки її розвитку представляє великий інтерес, як в теоретичному, так і в практичному плані, оскільки дозволяє наблизитися до розуміння механізмів розвитку особистості.

Найважливішою сферою аналізу рефлексії лікаря є його професійна самосвідомість. Здатність аналізувати і оцінювати свої відчуття і ставлення, сильні і слабкі сторони своєї особистості, міра їх відповідності професійним завданням свідчить про його психологічну зрілість [2].

Шлях до досвідченого лікаря – це шлях долаання суперечностей, оволодіння способами, формами діяльності, розвитку самосвідомості у процесі професійного становлення, в ході якого цінності освіти в свідомості медичного працівника повинні бути актуалізовані і трансформовані у цілі, які реалізуються адекватними засобами, що якраз і стає свідченням високого рівня розвитку самосвідомості і зрілості рефлексії професійної діяльності.

Одним із способів розвитку особистісної рефлексії є самопізнання та набуття особистісного досвіду. Психолог Г.О. Балл вбачає самокерування, спрямоване на самопізнання й самовдосконалення, побудову й реалізацію життєвих стратегій. Розвиненість даного напрямку активності поєднується здебільшого і з суб'єктивним відчуттям свободи, вірою у свою здатність здійснити життєві плани, внутрішнім локусом контролю (схильність приписувати собі, а не зовнішнім силам і обставинам відповідальність за наслідки своєї діяльності), наявність поглибленої рефлексії для подолання кризи у життєвих ситуаціях.

Якщо особистість негативно ставиться до себе, то на тлі незадоволеності собою рефлексія є засобом самопригнічення і навпаки, за позитивного ставлення, коли особистість приймає себе та переживає себе як цінність, рефлексія функціонує як самодостатній і конструктивний засіб саморозвитку [1].

Ми виділяємо позитивну й негативну рефлексію. Позитивна рефлексія дозволяє виявити власні достоїнства, побачити шляхи їх розвитку і мінімізація або подолання недоліків. При негативній рефлексії зміцнюється низька самооцінка. Така людина постійно пам'ятає про свої низькі можливості. Вона критична до себе, песимістична в оцінці своїх можливостей. Її Батьківський стан

придушує Доросле й особливо Дитяче (теорія Трансактного аналізу Е.Берна). Отже, ми добре усвідомлюємо свої можливості, свій духовний і психічний стан.

Однією з умов успішного управління рефлексії медичного працівника є високий рівень його соціально-перцептивних здібностей, що забезпечують процес адекватного сприйняття і розуміння. Лікареві насамперед важливо знати себе. У кожній людині свої стилі взаємодії з людьми. Ті, хто замислюється над своїми ресурсами, творчими можливостями й особистісним ростом, прагнуть удосконалити свою результативність і починають із себе.

Особистісна рефлексія, яка сьогодні лежить в основі психотерапевтичної та тренінгової діяльності, «вириває» людину з безперервного потоку життя і змушує стати на зовнішню позицію по відношенню до себе. Саме ця здатність може розглядатися як шлях до переосмислення стереотипів власного досвіду і, за словами Я.А. Пономарьова, виступає однією з головних характеристик творчості. Людина стає для себе об'єктом управління, з чого випливає, що рефлексія як «дзеркало», що відображає і в якому відбуваються зміни – стає основним засобом саморозвитку, умовою і способом особистісного зростання.

Отже, наші головні супротивники – усередині нас. Це ригідність, консерватизм, прихильність аперцепції, невір'я у власні сили. І як результат усього цього – розчарування, бездіяльність, пасивність.

Тут важливо пам'ятати, що особистісний і професійний розвиток – дуже хороший засіб від розчарування й емоційного виснаження. Насамперед лікарю важливо добре знати себе, особливості своїх психічних процесів і можливостей: сприйняття, пам'ять, свідомість, мислення, воля, увага, настрій, почуття й емоції, мимовільний життєвий тонус, енергетичний потенціал, симпатії й антипатії.

Формуванню професійної рефлексії в майбутніх фахівців сприяє: створення рефлексивного середовища, використання різноманітних ігрових технологій, культивування механізмів особистісної та інтелектуальної рефлексії під час розв'язання нестандартних, творчих завдань, аналізу отриманого досвіду. Розвиток рефлексії може здійснюватися в процесі комунікації, спільної діяльності, імітаційних та організаційно-діяльнісних ігор, психологічних тренінгів, колективного розв'язання задач тощо.

Література

1. Савчин М. Студент. Рефлексія як механізм вдосконалення професійної діяльності фахівця / М. Савчин // Педагогіка і психологія професійної освіти. – 2002. – №2. – С. 137-146.
2. Бизьева А.А. Психология думающего учителя: педагогическая рефлексия / А.А. Бизьев. – Режим доступу : [http://psy.mosuzedu.ru/psy/Novosti/Zapisi/2010/10/28_Materialy_k_psihologiceskomu_ciklu_lekcij_dla_ucitelej_fiziki_informatiki_i_matematiki_\(26-7_oktabra\)_files/Бизьева%20А.А.%20-%20Психология%20думающего%20учителя.%20Педагогическая%20рефлексия.pdf](http://psy.mosuzedu.ru/psy/Novosti/Zapisi/2010/10/28_Materialy_k_psihologiceskomu_ciklu_lekcij_dla_ucitelej_fiziki_informatiki_i_matematiki_(26-7_oktabra)_files/Бизьева%20А.А.%20-%20Психология%20думающего%20учителя.%20Педагогическая%20рефлексия.pdf)
3. Кахно І.В. Детермінанти особистісного становлення студентів-медиків на етапі професійного навчання / І.В. Кахно. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/pspl/2010_8/418-428.pdf